

HAJDUFÖLD

ÁRFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Óra 50 K Félévre 220 K
 Hét napra . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
GYES PÉLDANY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A függetlenségi párt

1918. okt. 31. Ennek a napnak szomorú emlékezete, Magyarország rettenetes összeomlásának gyászos képe tolakodik fel képzeletünkbe, amikor az u. n. liberális blokk összeállítását olvassuk. Radikálisok (Gallilei páholy, — Jászi — Kunfi stb.) demokraták, szociáldemokraták, Hock János helyett Giesswein s az ismét tévutra vezetett, illetőleg megtesztelni próbált függetlenségi párt állanak össze, hogy megfojtsák a magyar nemzeti eszmét és kaput nyissanak a nemzetköziségnek, hogy ismét tévutra vigyék azt a munkásosztályt, amely már visszatérőben volt Istenéhez és nemzetéhez. És ezt ők „polgárok és munkások szövetségének” nevezik. Akaratlanul is eszembe jut, hogy 1918. őszén azért szedték el a fegyvert a polgárságtól, hogy megvédjék a demokrata és szociáldemokrata hazát. Olyan formán néz ki a dolog most is, mintha megint ezt akarnák. Vajjon nem az orosz bolsevizmus szele fújta össze ezt a blokkot?! Olyan Lenin-Troczkij színe van.

Nem volna szavam a blokk alakulásához, ha az a radikálisokat, demokratákat és szociálistákat egyesítené. Ez stilszerű társulás, amelyben meg volna a közös alapvonás, melyet a „Jövendő” nevű cionista szaklap akként fejez ki: közönséges ámitás az, hogy demokrata és szociálista pártról beszélnek, mert ezek valóságban cionista pártok. Azonban sajnálattal látom, hogy a függetlenségi párt nem tudta kiheverni maig sem azt a szellemi betegséget, amelybe éppen a demokraták, radikálisok és szociálisták rántották, kimondván reá a halálos ítéletet, melyet végre is hajtottak olyképen, hogy a pártot felosztatták s annak gyengébb részét azonnal bekényszerítették a szociálista pártba.

Igy történt Debrecenben is. Itten Jánosi Zoltán tartotta a függetlenségi párt halotti beszédét, amelyet könnyes szemmel hallgatott sok becsületes polgártársunk. Az egyik intéző bizottsági tag, aki nem tudta Magyarországot elképzelni függetlenségi párt nélkül, — megkérdezte a párt akkori elnökétől: „Hát most már mit csinálunk? Rövid, de velős választ kapott: „Be kell lépni a szociálista pártba.” És ott rögtön belépett egy néhány intéző bizottsági tag, a pártot pedig felosztatták. Debrecenben tehát ezidő szerint nincs meg a régi függetlenségi párt és azok, akik annak nevében járnak el, vagy nem tudják az idevonatkozó rendeleteket, vagy nem akarják tudni. Különösen helytelenül jártak el akkor, amikor családiasan kezelve az ügyet, mintegy féltitkosan néhány kiválogatott ember összehívása és véleménye alapján akarnak határozni és csatlakozni olyan irányzathoz, amely már egyszer halálosan megsebezte a hazát s vele a függetlenségi eszméket.

A debreceni függetlenségi párt tagjainak legnagyobb része tudva a párt felosztásáról, abban a nézetben volt, hogy ez a párt végleg megszűnt, azért

más pártba lépett be, amit nem tett volna, ha a pártot fel nem osztatták. Hiszen a függetlenségi eszme a debreceni polgárnak ideálja. De nem az az újdonsült, mondhatjuk torzszülött függetlenkedés, amit az álliberálisok és a szociálista forradalmak rontottak meg.

1918. október 31-ike után ezek az álliberálisok, radikálisok, nemzetközi szociálisták vették ki kezeteikből a fegyvert — polgárok, mert Ti megbízhatatlanok voltatok! Ezek nem akartak katonát látni! Ezek kényszerítettek benneteket a szakszervezetekbe! Ezek sugták szerelmesen a Lefkoviits elvtárs fölébe: „Én már régi szociálista vagyok.” Emlékezzetek!

Akartok ezekkel egy gyékényen ámulni? Vagy talán most már Ti is „megbízhatók” lettetek!?

Még csak annyit árulok el az új blokkról „Az Ujság” című lap híradása után, hogy programjuk egyik főpontja az összes internáltak kiszabadítása.

Milyen szép, milyen jó, milyen örömszerű napja lenne a „megbízhatatlan” polgárságnak, ha ezeket a kedves kommunista elvtársakat, szép kis terrorfiukat, láncos vitézeket, oláh bratyikat megint itt láthatná maga közt. És milyen jó háttal lenne ez a nemzeti szellem, az erkölcs, a kultúra, a kereskedelem és különösen a liberalizmus fejlesztésére. Akkor reményünk lehetne, hogy ismét megérjük 1918. október 31-ikét, sőt 1919. március 22-ikét is. Hát ezt akarjátok?

Dr. Tervey Tamás.

Hadifoglyaink

és a vörös hadsereg

Mindenki előtt ismeretes az a tény, hogy az orosz vörös hadseregnek tekintélyes részét a különböző nemzetek fiaiból álló hadifoglyok alkották és ezeknek jelentékeny szerepe van mai nap is a vörös uralom főmállásában. Azt hiszem, nem érdektelen annak a kérdésnek közvetlen észlelésen alapuló megvilágítása, hogy mily körülmények között bírták le magukról ezek a magyar, osztrák bírodalmi német és török katonák a fogságban a hosszú ideig megőrzött katonai fegyelmességüket s lettek a vörös hatalom tagjai; hogy miként szűnhették meg bennük a saját véreikkel való köztársaság érzete és hogy általában mily módon vettek tevékeny részt az oroszországi speciálisan a szibériai nagy nemzetpusztító munkában?

Mog kell jegyezni, hogy bolsevizmusra vonatkozó azon megfigyeléseim csak a Szibériában uralkodott helyzetre vonatkoznak.

Hogy a gyökerét meg találjuk annak a bajnak, hogy a hadifoglyok a vörös hadseregnek mindjárt már a kezdetben is tagjaiul szegődtek, vissza kell mennünk a cárizmus rettenetes szigorúságára, melyet a hadifoglyokkal is keservesen éreztettek.

Ugy a tisztok, mint a legénység szigorúan el voltak zárva a külvilággal való

érintkezés minden lehetőségétől. A legénységet is táborban őrizték és még munkára sem alkalmazták. — Ezt a politikát éppenséggel nem emberiségügyi szempontok indokolták, hanem egyedüli indoka az óvatosság volt, — nehogy a foglyoknak az orosz néppel való érintkezése káros politikai következményeket vonjon maga után.

A háború alatt mindjobban fokozódó munkáshiány, másrészt meg a háború által szült munkatöbblet azonban rákényszerítették az orosz kormányt arra, hogy a másképen el nem végezhető munkálatokra a hadifogly legénységet használják fel.

Igy aztán 1916 óta tömegesen hajtották legénységünket állami munkák teljesítésére, amit az elképzelhető legkegyetlenebb módra végeztettek velük. A foglyoknak óriási százléka lett munkaképtelenné és pusztult el nyomorultul. Ők végezték a hirhedett Murmánavasutak építését is, 30—40 fokú hidegben ők irtották térdig érő hóban az orosz erdőket. — Azonkívül bányamunkát végeztettek velük. — Mind olyan súlyos emberfeletti munkát amilyenekben Szibériába deportált elítéltek szoktak életüket befejezni.

1916-ban egyik nizzsny-novgorodi foglyokórházban feküdtem s feltűnt nekem, hogy a kórházban levő hadifoglyok mind nyomorékok, kezük és lábuk ízületeikben összezsugorodva, a felépültek pedig mind mankóval járnak, tagjaik de főként az inyuk sötétkék színűek. —

Igen sokan bele is haltak a betegségeikbe, amely a skorbut, fogoly nyelven „kinka betegség” volt. Sokszor még — a közös nyomor idejében — nagy volt közöttünk az összetartás s elpanaszolták hajaikat. Valamennyien a Murmánavasut építés áldozatai. A földmunkálatokat végezték mocsaras talajon. Állandóan vízben dolgoztak, a legnagyobb hidegben, szélben, vízben állva ástak. — Élelmiségük az elképzelhető leghiányosabb volt, tea és levesnek csufozt meleg vizet.

Nem volt ember, ki ezt a helyzetet egészében kibirta volna közülünk. Előbb vagy utóbb, de mind kidőlt. Az ilyen szerenéséltent aztán a hátuk megett álló kancsukás kozákok véresre verték s így kényszerítették a munka folytatására. Nagyon sok fogoly ott a helyszínen lehelte ki lelkét. Voltak vidékek, ahonnan csak véletlen juthatta a holtrakinzott embereket kórházba. Ehez és ehez hasonló sok munkatelepen a foglyok százai éltek elhagyatva és tehetetlenül az elképzelhető legalacsonyabb emberi sorsban rabszolga életüket. A legutolsó lények voltak ők, az emberi hatalomnak csak ostarát érezték. A megaláztatásnál és emberi lealacsonyításuknál más érzést nem ismertek.

A bolsevizmusnak a legelső hadifogly anyagát ezek, a kálvária minden testi és lelki kínját végig szenvedett emberek szolgáltatották. Nyugodtan merem állítani, hogy az első időkben a vörös eszme közkatónái között csak kevés volt, akit az eszmétől való áthatottság vitt

Tizenkét pénzügyi javaslat a Ház előtt

A legfőbb számszék elnöki állása
- A felmentettek megadóztatása -

Budapest, febr. 19. (N. St. t. j.) A nemzetgyűlés mai ülését feltizenegy órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Az elnöki előterjesztések és bejelentések után a legfőbb állami számvétség elnöki állásának betöltésére a jelöléseket a nemzetgyűlés február 26-iki ülésére tűzték ki. Ezután Hozér Ernő a szabócsi burgonyának a zár alól való feloldását sürgeti s ez irányban intéz sürgős interpellációt a közlelmzési miniszterhez. Kéri a rekviráló katonaságnak Szabolcsmegyéből való kivonulását.

Elnök jelenti, hogy Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter kíván szólni.

Hegedüs Lóránt: Van szerencsém a nemzetgyűlésnek 12 törvényjavaslatot betervezni. Ezek közül négyet már elődöm nyújtott be, nevezetesen az italmérési jövedékről, a dohánytermelés büntetéspénzéről, a fejadóról, továbbá az 1920—21. évi költségvetésről, melyekhez a magam részéről is hozzájárulok. Ez alkalommal pedig 7 törvényjavaslatot terjeszték be, ez összesen 11, a 12-ik a francia-magyar konvencióról szól, ez azonban most van fordítás alatt. A törvényjavaslatok a következők: A vagyonváltásról szóló I. törvényjavaslat, az országos pénzügyi tanácsról, a bortermelek adóiról, a magyar állami adósságokról s a pénzügyi kiserelésről. Ezeket az osztályok mellőzésével kérem sürgősen a pénzügyi bizottságokhoz utalni, ugyszintén a kiviteli kezelésről és a hadiváltásról szóló törvényjavaslatot is.

Expozém alkalmával megemlítettem, hogy a honvédelmi miniszter ural sikerült a háborúban részt nem vett egyének utólagos megadóztatását megállapítani. Az így befolyó 250—300 millió koronát a rokkantak eltartására kívánom fordítani.

Szeretném, ha a nemzetgyűlés annyi gondossággal foglalkozna ezekkel a javaslatokkal, amilyen gondossággal én azokat kidolgoztam. Most benyújtottam pénzügyi programom negyed részét. Ennek az a célja, hogy a bankóprést megállítsam s több fedezetlen bankjegyet ne kerüljön forgalomba. Működésemet ezt a részét nevezem tavaszi szántásnak. A második rész a nyári munkát foglalja magában. Ez magában fogja foglalni a papíradót, a vagyonváltásról szóló második törvényjavaslatot, amely az ingatlan felszereléseket adóztatja meg, továbbá a háború alatt szerzett nagyobb vagy-

volna a zászló alá, s hogy ez eszmét, amelynek szolgálatába szegődött, értette volna. Őriási erővel hatott e megkínzott és szenvedésből felszabadult emberekre az a szédületes ellentét, ami nem is oly régi — mondhatnám — állatias multjok és a hatalmat adó katonasors között mutatkozott. Elnyomott állapotukból újra emberek lettek, élelmet, ruházatot és fegyvert kaptak, újból katonák lettek s birtokába jutottak annak a hatalomnak, amelytől eddig oly sokat szenvedtek. Ez az emberi hatalomra és öntudatra ébredés mind több és több tagot szerzet soraikból a vörös hadseregnek. És hogy a foglyok ily öntudatra ébredjenek, volt gondjuk a szintén hadifogoly sorsból került agitátoroknak.

Akit nem szédített meg a kínálkozó hatalom és az internacionális eszméje, azokat a hazájukért lelkesülő hiszékeny magyar paraszt részére ügyesen kitalált más hamis jelszóval tévesztették meg. „Gyertek a csehek ellen harcolni”. Tudni kell, hogy a magyar baka már fogságba jutása pillanatától kezdve bicskázta a „cselek”-ot. Most aztán feltárták a lélekkufar agitátorok, a kiváló alkalmat. Mert hisz a cseh hadsereg — a cseh-szlovák hadifoglyokból toborzott hadsereg — volt a gerince annak a fehér hadseregnek, amely európai Oroszországból kiindulva, a vörös hadsereget kelet felé mind erősebben nyomta. Megtévésztették tehát a könnyen lelkesülő magyar katonát, hogy Szibériában a cseh a „magyar” ellen harcol s aki a magyarok közül a vörös hadseregbe lép, az a magyar haza ügyét szolgálja, a magyar haza katonája. Így igen sokan voltak, akik hazafiúi lelkesedésből csaptak fel vörösnek.

nek váltásáról, az áruforgalom és őrés szabadságáról szóló javaslatokat. Ezek szabadsága nélkül nem tudok költségvetési politikát csinálni, sem valuta-politikát. Továbbá az 1921/22. évi költségvetés, amit nem pénzügyi feihatalmazás, hanem valóságos költségvetés alapján terjeszttek elő.

Pénzügyi programom harmadik része ősszel kerül tárgyalásra, amely 4—5 kodexet foglal magában. Az ötödik a vámkodex. A honvédelmi miniszterrel történt megállapodásom szerint március elején a szolgálatban felesleges katonatisztekét átveszem, hogy a hadsereg a békelétszámra csökkentessék. Ami a másik négy kodexet illeti, azok a rendes jövedelmi adókról és vagyonadókról intézkednek.

Ezekbe a javaslatokba belevittem a szociális szempontot, mivel a gyermekszám alapján állítottam fel az egész rendszert.

Végül a téli munka, amely a pénzügyi forgalom megállapítására vonatkozik. Kérem a Ház elnökét, kegyeskedjék lehetővé tenni, hogy ezek a javaslatok minél előbb törvényerőre emelkedjenek. (Taps, éljenzés.)

Ezután Szilágyi Lajos szólal fel. A protestánsokt sérelem érte volna, ha a kultusz-államtitkárság megszűnt volna. Pekár Gyula újbóli kinevezése folytán ez tárgyalásná vált, így elláll interpellációjától.

Szilágyi után Drózy Győző az amnesztia rendeletről interpellál. Beszédében olyan kifejezéseket használ, hogy az elnök figyelmezteti, ha ilyen hangnemben folytatja beszédét, kénytelen tőle a szót megvonni. (Nagy zaj és lármá.)

Drózy folytatja:

Az amnesztiairól azt tartom, hogy akkor a börtönök ajtaját kinyitják: „Szabadok vagytok s menjetek vissza családjaitokhoz és Csonkamagyarországot (Zaj és lármá a keresztény oldalon, Halter István közbekiált): — Mikor mi voltunk bebörtönözve, nem bánta senki sem! A művelt külföld sem!”

Elnök figyelmezteti ismételtén Drózyt, hogy ne használjon olyan kifejezéseket, amelyek az állam érdekeit sértik.

Drózy a nagy zajban nem tudja befejezni a beszédét és leül.

Ezután ismételtén Szilágyi Lajos szólal fel és terjeszt elő interpellációt a Move ügyében. A Moveban még mindig vannak tényleges tisz-

Használták az agitátorok azt a hiresztelést is, hogy a hadifoglyokat, — még ha sikerülne is nekik az orosz határt elérni, — a mi hadvezetőségünk nem engedí azén át, nem engedik a hadifoglyot hazájába, mert félnek a bolsevizmustól. Fogjatok tehát velünk fegyvert s kényszerítsük ki fegyveres hatalommal az otthonba jutást!

Mikor később a vörös hadsereg 1918 év nyarán végig egész Szibériában visszavonulni volt kénytelen, a kétségbeesésükben eszközvetett, de egyéni hatalmuk megmentése végett mindenre kész hadifogoly hatalmasságok, kik ott katonai és rendőrségi parancsnokok s politikai hatalmak voltak, az erőszakhoz fordultak. Előbb enyhébb eszközökhöz, koplaltáshoz, szigorú őrizetbe folyamodtak és ugyanakkor, amidőn kenyeret nem adtak, munkájával sem engedték keresni azt, aki nem lépett be a szakszervezetbe. De nekik mind több és több katonára kellett, ezért egy Garainevü tisztjelölt vörös pótkeret parancsnok hozzányult a legrettenetesebb eszközökhöz, a fegyveres hatalommal való kényszerítéshez. A berszovkai fogolytáborból több ezer hadifoglyot fegyveres fedezet mellett bevagoniztatott és vitté őket egyenesen a rajvonalba, ellentámadásra a „csehek” ellen.

Ily és még ezekhez hasonló sok ravasz és erőszakos fogásai kerültek be katonáink a vörös hadseregbe. Aki pedig egyszer oda jutott, kevés térhetett a tisztességes fogoly életbe vissza. Ott tartotta őket részben a megalkuvás, részben a jólét és a virtusra hatalmaskodási lehetőség, aztán meg a szökés miatti alapos félelem.

Dr Kováts Jenő.

tek, akik üzleteket bonyolítanak le. Azt kéri a honvédelmi minisztertől, miért nem tud érvényt szerezni régebben kiadott rendeletének, amelyben megtiltja a tiszteknek, hogy a Move tagjai legyenek?

Kerekes Mihály a rokkantak tűzifa ellátása miatt interpellál.

Karafián Jenő a felvidéki magyar püspökök kinevezése érdekében interpellált. Választ nem kapott.

Orbók Attila a falusi népnek a jótékonyági akcióra való bevonását ajánlja interpellációjában. Választ nem kapott.

Gömbös Gyula személyes kérdésben szólal fel: Válaszol Szilágyinak és visszautasítja a Move elleni támadásokat.

Balla Aladár a sajtó cenzura ügyében terjeszt elő interpellációt. Élesen támadja a kormányt. Teleki azt mondotta, hogy itt jogrend van. Ha jogrend van, miért a cenzura? (Állandó nagy zaj.) Választ nem kapott. — A többi interpellálók elállnak interpellációjuktól, így az ülés fél 4 órakor véget ér.

Felhívás

A debreceni ref. egyház presbyteriuma megtette az előkészületeket a Nagytemplom újra megnyitásának ünnepéjére. Az ünnepélyen részvételre jelentkezők nagyszáma mutatja, hogy minden tiszta érzésű igaz, vallásos emberben mily megbotránkozást keltett az az aljas cselekmény, mely az Ur hajlékát meggyalázni törekedett.

A Nagytemplom újra megnyitásának ünnepéje az Isten dicsőségének és magasztalásának napja lesz; történelmi jelentőségű nap a magyar kálvinizmus és közelebről a debreceni kálvinista egyház életében, amely a kálvinista hit és öntudat újult erővel való fellángolását jelzi.

Szabad királyi Debrecen város lakosságára az Isten dicsőítésére szolgáló magasztos ünnepéjével kapcsolatban ama feladat is hárul, hogy tőle telhetőleg gondoskodják azok elszállásáról, kik, mint vendégeink e napon köztünk akarják az Ur kegyelmét és dicsőségét magasztalni.

A debreceni ref. egyház presbyteriuma által kiküldött előkészítő bizottság felhívja ezért a város lakosságát általában, de különösen egyházunk tagjait, hogy vendégeink elszállásának lehetővé tétele érdekében áldozatosan működjenek közre, megnyitván hajlékukat azok előtt, kik ez ünnepnapra körünkbe érkeznek, hogy imádsággal és énekekkel dicsérjék Istenüket.

Akik készek lesznek hajlékukat vendégeink előtt megnyitni, e szándékukat nevük, lakásuk feltüntetése mellett és annak megjelölésével, hogy egy vagy több vendéget fogadnak e szállásra, közvetlenül, vagy az elszállásolást vezető férfiak és nők útján f. évi március hó 1-ig szíveskedjenek bejelenteni dr Vásáry István tanácsnoknál, mint az elszállásoló bizottság vezetőjénél.

Az előkészítő bizottság.

Garbai a kommunisták ellen

Bécs, febr. 19. (Nemz. St. tel. jel.) Garbai Sándor, a magyarországi kommunista tanácskormány egykori elnöke beszédet tartott Komáromban a szociáldemokrata párt gyűlésén. Intette a pártot, nehogy a kommunizmus útjára térjen, mert bár itt a talaj elő van készítve, máról-holnapra nem lehet ilyen nagy átalakulást végrehajtani. Elszigetelve nem lehet a kommunizmust fenntartani, csak ha a szomszédos államokban is tért hódít ez az eszme. Az intelligenciát is meg kell nyerni, mert nélküle nem lehet dolgozni. A III. internacionálénak és a moszkvaiaknak 21. pontja ma még megvalósíthatatlan.

Friedrich szabadlábban marad

Budapest, febr. 19. (Nemzeti St. tel. jel.) A budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa Dr Kis István táblabíró elnökele alatt Bán József bíró előadása után úgy határozott, hogy Friedrich Istvánt továbbra is szabadlábban hagyják. Az indokolásban kimondják, hogy Friedrich eddig is pontosan megjelent a bírói idézésekre s mentelmi joga is védi, de politikai és közéleti szereplése miatt sem kell szökésétől tartani.

NAPI HIREK

Hubert Ottó főispán - marad.

Hubert Ottó főispán öt napi távollét után pénteken este Budapestről hazaérkezett. Munkatársunknak alkalma volt vele beszélni s a felmentése körül lábrakapott hírekkel szemben tőle a következőket tudtuk meg:

"A felmentésem bizonyos idő múlva be fog következni, de erről az időpontról most beszélni még korai dolog. Az utódlás kérdéséhez fűzött eddigi személyi kombinációk teljesen alaptalanok."

Hubert Ottó főispán a város több fontos ügyét intézte el. Így a szovátai földek eladásának jóváhagyása ügyében is eljár a földművelésügyi miniszteriumban. A jóváhagyás kérdésében a belügyminiszter ugyanis először meghallgatja a földművelésügyi miniszter véleményét s az ügy épen a földművelésügyi miniszteriumban akadt meg. Itt a főispán megsürgette az elintézését és meg is tudta az eredményt, mely szerint a földművelésügyi miniszter részben hozzájárult, részben azonban eltérő véleményt nyilvánított a belügyminiszternek. A belügyminiszteriumban minden valószínűség szerint hétfőn fog elintézésre kerülni az ügy.

Beszélt a főispán a város három képviselőjével, hogy a jóváhagyás ügyében járjanak közbe s mindhárom a legnagyobb készséggel állanak a város rendelkezésére.

— Az első „Bójtai délután” kedden, 22-én d. u. 5 órakor a megyeháza dísztermében lesz megtartva. Ez első délutánon dr. Hetényi Gyula egri lelkész tartja az ünnepi beszédet. Legújabb könyve most jelent meg a „Nő kérdés” címen. Kik ezen értékes művet már olvasták, nagy érdeklődéssel és örömmel várják a nagy tudóst és kiváló szónokot. A kíséző műsor a következő:

1. Megnyitó beszéd: tartja dr. Lindenberg János püspöki helynök.

2. Chopin, Séherzo B. moll: zongorán előadja: Márton Vera.

3. Apáczay István: A Haza panasza, Bach S. J. Getsemáné: éneki Fejlesztés Zsóka, zongorán kíséri Papler Irma.

A másik két bójtai délutánon a beszédeket mondják Dr. Martinovics Sándor és Buttykay Antal Budapestről. Lesz zene szám, a kath. vegyes énekkar ének száma Dr. Kolvencz Rezső vezetésével, Dr. Ujfalussy Géza énekszáma, Kamarazene, városunk legkiválóbb zene tehetősége és kamarazene művének közreműködésével. Belépő jegyek a három délutánra 30 és 50 korona, egyes délutánokra 15 és 20 koronás árban. Antalfy József könyvkereskedésében és előadás előtt a pénztárnál válthatók.

— Beethoven hangverseny a zenedében. A városi zeneiskola f. hó 22-én este 7 órakor növendékeivel Beethoven ünnepi hangversenyt rendez a zeneiskola termében. Jegyek az intézet portásánál (Vár-u. 1 sz.)

— Az első vádirat címen közli a „Hajdusági Virradat” legújabb száma a felvidéki magyarság vádiratát a cseh zsványuralom ellen, melyet Svájcban nyomattak ki angol, német és francia nyelven és a népszövetséghez juttattak. Igen érdekes riportot is közöl arról is, hogy kutattak zsír és szalonna után a vöröskök két évvel ezelőtt. Az élénken szerkesztett lap kapható az Arany Bika előtt és a Szent-Anna-u. sarkán az árusoknál, továbbá a keresztyén tözsdékben 2 koronáért. A szókimondó ébredő lap Hajdu vármegye legkapósabb újságja.

— Adományok a menekülteknek. Az elmúlt héten a menekültek javára az alábbi adományok folytak be: a Debreceni k. bíróság útján Takács Józsefné részéről 100 K, Gutfreund Izidor szakértői díja fejében 300 K, Apolló mozi heti adománya 200 K, a helybeli m. kir. pénzügyi tisztviselők részéről Budaházy Ödön elhunytja alkalmából koszoru megváltás címen 307 K, a Jogász és Tisztviselőkör Asztaltársaságától 1000 K. Fogadják a jó szíviú adakozók az O. M. H. debreceni kirendeltségének hálás köszönetét.

A bécsi fegyvertársak viszhangja

Megszólt a nagy „emigráns” Göndör-Krausz

Az az eléggé el nem ítéhető, botrányos vad hajsza, amit Baltazárék a keresztyén „kurzus” ellen indítottak, kitörő örömmel hangolta a meglepett népbiztosoknak és a forradalmak és ezzel az ország leromlását felidézett tintszidóknak a népes táborát. Már egy alkalommal mutattunk be szemelvényt abból a szennyíratból, amit Bécsben szerkeszt Göndör (Krausz) Ferenc (Náthán) „Ember” cím alatt. Ez az aljas sajtótermék a budapesti sakterdiktatura letörése óta torkaszakadtából üvölti világgá a magyarországi „fehér terrort.” Minden sora, minden betűje ártani igyekszik a magyarságnak és denunciói és teljesen befekeltetni a külföld előtt, nehogy az megértéssel és jóindulattal közeledjék a keresztyén Magyarország felé.

Amint másik „közéleti nagyságunknak”: Orbók Atillának a debreceni állapotokról tartott interpellációját leköszöltették az oláhok az általuk megszállott területek magyar lapjaiban, hogy megláthassák az erdélyi magyarok, milyen vad, züllött állapotok vannak nálunk és eszükbe ne jusson visszavágyódnai hozzánk, — éppoly kapva kapnak a megugrott zsidó népbiztosok is minden „illetékes helyről” vett olyan értesülésen, amivel bizonyíthatják azt, hogy Csonkamagyarországon nincs rend, nincs közbiztonság, nincs tisztesség, ellenben van

felfordulás, jogbizonytalanság, zsidómészárlás, kálvinista üldözés és panama. S mindez természetesen azért, mert keresztyén „kurzus” van. Azért, mert ez a legázolt szerencsétlen magyarság, életösztönétől vezéreltetve, Krisztushoz, a keresztyén erkölcsökhöz akar [visszatérni, mert ebben a megújulásban találta fel egyetlen menedékét a közelgő végpusztulástól.

Ennek a gyalázkodó „Ember”-nek január 30-án kelt 5. száma került a kezünkbe, s abban olvassuk a következő jellemző sorokat:

„Debrecen. A züllött magyar politikai életnek egyik valóban komoly és szép ígérete Debrecen. A keménynyaku magyar kálvinisták Rómájában zászlót bontott Baltazár Dezső református püspök és minden különítményi terror ellenére áll a debreceni ostrom a kurzus süllyedő hajója ellen. A keresztyén nemzeti párt egyik legfőbb támaszai, az ébredők méltó és már megszokott érvekkel és fegyverekkel védelmezik meg a keresztyén erkölcsöket! berondítják a debreceni református templomot. Nem jelent semmit, a debreceni reformátusok tovább fojtogatják a kurzust, amely mégis csak meg fog dögölni.”

Gratulálunk Göndör (Krausz) „szerkesztő” urnak legújabb publicisztikai sikeréhez és Baltazár uréknak legújabb fegyverbarátjukhoz.

Amerikai pénz kortescélok szolgálatában

E címmel tegnapi számunkban megjelent közleményünkben szóvá tettük azt, hogy Baltazár Dezső püspök a református egyház és iskolák személyzete közötti szétosztás céljából hozzáérkezett összegből nem juttatott azoknak, kik nem tolják az ő szekerét.

Erre vonatkozólag a következő sorokat kaptuk:

Tekintetes Szerkesztő ur, a „Hajdúföld” mai számában nevémmel kapcsolatosan közlöttkre vonatkozólag van szerencsém kijelenteni, hogy az amerikai segélyből tudtommal egyik debreceni rendes lelkész sem részesült s így arra igényem nekem sem lehetett. Debrecen, 1921. febr. 19. — Kiváló tisztelettel: Uray Sándor ref. lelkész.

Ugyancsak e cikkünkre vonatkozik az alábbi nyilatkozat is:

Miután a „Hajdúföld” mai számában „Amerikai pénz kortescélok szolgálatában” című cikkében az én nevemet is említi, mint aki „tevékeny részt vettem az utóbbi idők keresztyén mozgalmában” s ezért „felejtkeztek meg” rólam az amerikai segély kiosztásánál, — az igazság érdekében kénytelen vagyok kijelenteni, hogy sem az utóbbi, sem a régebbi idők politikai mozgalmában tevékeny részt egyáltalában nem vettem s a politikától teljesen távol tartom magamat.

Az igaz, hogy „a többi keresztyén egyházzal való testvéri együttműködésnek híve” vagyok lélekben, de ha ez bűn, úgy a Kormányzó őfőméltósága, a kormány, a nemzet-

gyűlés s a nemzet óriási többsége ugyanebben a bűnben leledzik. Debrecen, 1921. február 19. Szele Miklós ref. felsőbb leányiskolai vallás-tanár.

Az utóbbi nyilatkozatra az a megjegyzésünk, hogy cikkünkben világosan megállapítható, miszerint nem mi állítjuk, hogy a nyilatkozó ur résztvett bizonyos mozgalmakban, hanem azt írjuk, hogy „a püspök ur értesítése szerint.” Politikai, pláne meg napi politikai mozgalmakról nem beszéltünk, s nem is gondoltunk rá. A keresztyén megújulás társadalmi mozgalmából részt venni pedig keresztyén papnak, tanárnak nemcsak nem szégyen, hanem ellenkezőleg: állásával járó hazafiúi kötelesség. Tudjuk jól, hogy ebben sincs közöttünk véleménykülömbőség, éppoly mint abban sem, hogy minden hazáját szerető református embernek kötelessége keresni a megértést, a testvéri szereteten alapuló együttműködést a többi keresztyén egyházak kebelén élő testvéreivel.

Az Uray Sándor lelkész ur nyilatkozata kapcsán megjegyezzük, hogy legjobb tudomásunk szerint az adomány a ref. egyház és iskolák alkalmazottjainak van szánva, s azok közé kell számítanunk a rendes lelkészeket is.

Magára az ügyre nézve csak ismételtük azt a következetesen hangoztatott elvünket, mely szerint az ilyen természetű pénzekkel való gazdálkodás és elszámolás leghelyesebben csak a nagy nyilvánosság ellenőrzése mellett történhetik.

— A Székely Társaság estélye. A Székely Társaság beadványban kérte a városi tanácsot, hogy március 19-én szombaton este a Csokonai színházat műkedvelő előadás céljára ingyen engedje át. Ekkor fog ugyanis városunkban időzni gróf Bethlen István, a menekültügyek kormánybiztosa, aki a menekültek helyzetének megvizsgálására és a menekültek érdekében megindítandó társadalmi propaganda előmozdítására tartandó gyűléseken fog részt venni. 19-én a Csokonai színházban műkedvelők előadják Petrichevich Horváth Emil „Mikes” című történelmi színjátékát. — Mivel Kardos Géza színigazgató a színházat erre az estére hajlandó átengedni, a tanács előreláthatólag teljesíteni fogja a Székely Társaság kérését.

— A jog- és pénzügyi bizottság ülése. Szombaton délután tartotta ülését a jog- és pénzügyi bizottság, melyen több fontos ügyet tárgyaltak le.

— Igazgatósági ülés. A Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat r. t. igazgatósága ma délelőtt 11 órakor, a „Hajdúföld” szerkesztőségében ülést tart.

— Dr. Zivuska Jenő előadása. Ma délután 5 órakor a róm. kath. gimnázium tornatermében dr. Zivuska Jenő egyetemi magántanár „A katolicizmus és középkor” című felolvasását tartja meg. A kath. népszövetség vezetősége kéri tagjait, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. Keresztyén testvéreinket szívesen látjuk. Belépődíj nincsen.

Vértessy Testvérek Gépjavító ipartelepe Hatvan-u. 53.

Vállalunk malomberendezéseket, átszereléseket. Veszünk, eladunk és javítunk mindenféle gazdasági gépeket, Diesel, nyersolaj, benzin motorokat és gőzgépeket. Vidéki megrendeléseket is gyorsan és pontosan eszközlünk. — Autogénhegesztés. Telefon 934. Interurbán

— **Talált holttest.** Szombaton délelőtt jelentették a rendőrségnek, hogy egy asszony holtteste fekszik a Poroszlai-ut 46 számú ház előtt. A rendőrségről kimentek a helyszínére, de minden közelebbi adatról még ismeretlen a nyomozás.

— **Újabb fordulat a szolnoki gyermekgyilkosság ügyében** Budapestről jelentik, hogy a Frangepán-utca 50 számú ház lakói jelentették a budapesti főkapitányságnak, hogy a szolnoki gyermekhulláról készített fényképen felismerik Faragó Károly házimester gyermekét. Így sikerült a meggyilkolt hulla kilétét megállapítani.

— **Hősi halottak adatainak bejelentése.** A világháboruban hősi halált halt egyének hozzátartozói, ismerősei stb. újból felkéretnek azon elhaltak életrajzi adatainak és hősi halálának általuk ismert körülményeinek, amennyiben ezt eddig még be nem jelentették hivatalban (Pénzügyi palota II. em. 11. sz. szoba) leendő mielőbbi bejelentésére. Amennyiben az elhaltak fényképei a hozzátartozóinak birtokában megválnának és azok nélkülözhetők azoknak beszolgáltatása szintén kéretik. — A nyilvántartó.

— **Új közlemény.** Folyó hó 21-én, hétfőn délután 4 órakor titkári hivatalunkban a Hollandiába exportálandó tárgyak becsérelése fog lebonyolítódni. Erdeklődő választmányi tagjainkat ez alkalomra szívesen látjuk. — Titkárnő.

— **Értesítés.** A Magyar Távirati iroda Debrecenben egy kizárólagos közgazdasági expositurát akar a közeljövőben felállítani, mely esetben a következő hianyanyagot közölné: 1. Zürichi megnyitó és záró deviza árfolyamok minden hétköznap. 2. Weni értéktőzsde megnyitó és záró árfolyamai minden hétköznap szombat kivételével. 3. Budapesti értéktőzsde megnyitó, déli és záró árfolyamai. A záró árfolyamokkal egyidejűleg valutákban előfordult összes kötések leadására kerülnek. Ezen híreket adjuk szerda és szombat kivételével minden hétköznap. 4. Weni és budapesti tőzsde szöveg tőzsde napokon. Ezen tőzsde szövegben foglaltatnak az illető tőzsde nap fontosabb eseményei. 5. Budapesti árutőzsde naponként, ha kötések előfordultak. 6. Weni árutőzsde hírei az esetben, ha Bécsből érkeznek. 7. Minden csütörtökön a Magyar Mezőgazdák szövetségének következő árjelentései: gabona, mag, termények, bor, bőr és faggyú. 8. A budapesti marhavásár jelentései minden hétfő és csütörtökön délután. 9. Hétköznaponként reggel budapesti vásárcsarnoki jelentés. 10. Szerdán és szombaton, továbbá ünnep délután budapesti magánforgalom. 11. A budapesti sertés közvágóhid árjelentései naponként. 12. A budapesti szarvasmarha vágóhid árjelentései naponként. 13. A budapesti sertéshus piac nagybani árai naponként. 14. A budapesti borpiac árjelentései lehetőleg naponként. 15. Csak táviratban közölnék hétköznaponként newyorki váltó, pamut, kávé, zsír, hall, olaj, berlini fém, londoni fém és az összes gyapju árjelentéseket, aszerint, amint beérkeznek. Rövid időn belül reméljük megvalósítani a következő árfolyam szolgáltatásokat: szombaton délután weni magánforgalom, hetenként kétszer a weni élelmiszer piac árai, lehetőleg naponként a budapesti bórpiac jelentései. Az előfizetési összeg a hianyanyag nagysága szerint havonta 500-1500 K-ig változik. Azon egyének, vagy vállalatok, kik előfizetői óhajtanak lenni, bővebb felvilágosításért forduljanak az expositura vezetőjéhez, Arany János-utca 2. II. 5. délelőtt 10-2-ig és délután 4-7-ig. Előjegyzési határidő 1921. március hó 1. *Buray Zoltán.* A Magyar Távirati iroda debreceni expositurájának vezetője.

— **A debreceni Vasutas Sport Club** ma délután 5 órai kezdettel műsoros tea-délutánt rendez a Vagongyár éttermeiben. A gondosan összeválogatott műsor kellemes szórakozást nyújt a megjelenteknek. A műsor után záróórás tánc. Belépti-díj teával együtt 20 korona és a vigalmi adó.

— **Táncestély** e hó 20-án vasárnap a Royalban d. u. 6 órai kezdettel. Belépti díj vigalmi adóval 9'60 fill. Az új tanfolyamra felvétel még van. Tisztelettel ifj. Schaff János.

— **Úrv. Tóth Kálmán és Társa** nyakkendő készítő és javító műhelye Péterfia-u. 53.

— **Károly román királyt megölték.** A bukaresti „Luptatorul” című lap azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy Károly román király nem természetes halállal mult ki. A lap adatait egy német írótól kapta, aki nemrégiben Magyarországon is járt és előadást tartott a szabadkőművességről.

— **Benedikt Jenő** ékszerész Verbőczy-u. 2 Aranyért, briliánsért és hamisfogakért továbbra is fizeti az elmult hét magas árait.

— **Tömeges husmérgezés.** Pénteken délután *Darvassi Eszter* Szent-Anna-utcai bodegájából többen disznósajtot vásároltak. Ugyalászik, hogy a disznósajt romlott volt, mert a vásárlók közül 16 egyén, katonatisztek, gimnazisták, és *Zsuzsa Ferenc* családjával megbetegedett. Többen tettek feljelentést a bodegás ellen, akit a rendőrség kihallgatott, minthogy a 16 egyénnel husmérgezés állapított meg a hatósági orvos. *Darvassi Eszter* kihallgatása során elmondta, hogy a disznósajtot egy falusi parasztasszonytól vette, akinek nevével és kilétével semmi közelebbit nem tud. — Most a rendőrség megindította a vizsgálatot *Darvassi Eszter* ellen, egyben nyomoz a falusi paraszt asszony után. Jó volna, ha a falusi kofák áruit megvizsgálnák a sorompónál meg a vasuti állomáson, hogy ilyen esetek ne forduljanak előt. Különbösen is ez az eset nem az első.

— **Simonffy-utca 5. szám alatt van Kolosné nyakkendő terme.**

— **Gazdászok figyelmébe!** Rengeteg gazdasági szakkönyv érkezett Kassáról Gárdos könyvesboltjába.

— **Értesítjük** üzletfeleinket, hogy a beszállított gyapju után járó szövetek s kellemek nagy választékban kaphatók és raktárunkban átvehetőkl Áruforgalmi Részvénytársaság Piac-utca 42.

Gazdasági tárgyalásaink

Budapest, febr. 19. Legközelebb Csehországgal kezdődnek meg a gazdasági tárgyalások gazdasági egyezmény megkötése céljából. A tárgyalások Prágában lesznek, hová magyar megbízottak utaznak.

Tudvalevőleg a magyar kormány a magyar s osztrák gazdasági egyezményt nem ratifikálta Nyugatmagyarország miatt. Hogy az érintkezés meg ne szakadjon ideiglenes egyezményt kötöttünk Német-Ausztriával, amely február 28-án jár le. Az egyezmény megújítása végett ismét megindulnak a tárgyalások, amit a bécsi magyar követség fog intézni.

Emelik a bankbetétek kamatlábát

Budapest, febr. 19. (N. St. t. j.) A fővárosi bankok és takarékpénztárak most tanácskoznak, hogyan teszik lehetővé Hegedűs ama kívánságát, melyszerint a takarékbetétek kamatlábát emelni kell. Március elsejétől a bankok már nagyobb kamatot fognak fizetni.

SZÍNHÁZ.

Elnémult harangok. Malonyai Dezső és Rákosi Viktor színműve a Csokonai-színházban. A magyar kultúra nemesítő hatása, a magyar erkölcsi fölény óriási jelentősége hatalmas erőkkel nyilvánul meg ebben a darabban, mely közelebb áll a drámához, mint a középfajú társadalmi színműhöz. A balkáni barbár civilizátlanság és a magyar szellemi felsőbbség megkapó rajza eleven színekkel tárul elénk abban a harcban, amelyet a Bukarestből pénzelt hazaáruló oláh pápa vív meg az önfeláldozásig lelkes hazafias misszióját híven teljesítő református pappal odalenn egy eldugott erdélyi magyar végvárbán. Az izákos, csak gyomrának élő, híve tanulatlanságát bőségesen kamatoztató, durva és becstelen oláh pápa tipikus alakja fájának és cseppet sem lep meg bennünket az a tömérdek sok szenny és piszok, aljasság és hitványosság, ami személyével kapcsolatban végig vonul előttünk a darabban. Szinte jól esik látnunk annak az erkölcsi vereségnek megrázó képét, melyet saját maga idéz elő jellemének laconyságával, mikor az üldözött szegény református pap karjai között látja egyetlen gyermekét, aki szemébe mondja minden gonoszságát és erkölcsi modorral menekült a szebb és tisztább magyar világba előle. Csolnakossy Gyula kiforrott, vérbeli művészek bizonnyult tegnap este. Olyan oláh padot alakított, akinek minden szava, minden

mozdulata, minden idegszála egy-egy adalék volt a silány jellem tökéletes kidomborításához. *Lukács Juliska* minden tekintetben méltó partnere volt. De pompás alakítást végezett *H. Kónya Gzi* és *Bánhid József* is.

— **A Színházi Híradó, Családi Kör** legújabb száma megjelent Buday Honka, Kardoss Géza és Rácz Ada képeivel, Oláh Gábornak a Férfitemető c. dráma szerzőjének műmellékletével. Azonkívül nagyszerű kulisszahírekkel. A színház teljes heti műsor színlapjaival. Több regényfolytatás és érdekes intimításokat Rácz Adáról, Buday Honkáról. A gyönyörű kiállítás lap bámulatosan olesón, 5 koronáért az összes újság elárusítóknál, könyv- és papírkereskedésekben, trafikokban és a színháznál is kapható a rikkancsoknál. Ha érdekeset és szórakoztatót akar olvasni, ha tudni akar a színészekről és színésznőkről mindent: okvetlen olvassa el a (Családi Kör) Színházi Híradó új számát, amely részletesen foglalkozik Oláh Gábor szenzációs drámájával. Közli a következő cikkeket: Hadüzenet a mai drámairodalomnak. Kardoss Géza a Férfitemető főszerepében. A „Férfitemető” — szimbólum. A Férfitemető írójáról. Ahogy az asszonyok szeretnek. Buday Honka száz-ezer koronát költ a Fekete pillangó toilletjére. Az utolsó szerelem. Csevegés a nőkről. Rácz Adára nagy szerencse vár. A Családi Kör irodalmi pályázata. Szigeti Jenő elbucszott. A mi falunk táncai. Buday Honka és Nádossy István versei. Új rovat. A közönség kritikája. Azonkívül számos kisebb, nagyobb cikkeket.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Vasárnap d. u. **méréselt helyárakkal:** Az elvált asszony. Operett 3 felv. Este pedig Magnás Miska kerül színre.

Hétfőn A) bérletben A hermelines nő meg.

A Csokonai-színház cukrászdája és ruhátára együttesen bérbe vehető. Bővebbet az igazgatóságnál.

Irredenta film. Hétfőn mutatja be az Apollo és Uránia a budapesti magyar irredenta szobrok teleplezését minden előadásou. **Bórharisnya** ma utoljára az Arany Bika moziban.

Dráma az Alhambrában első rész, bűnügyi történet ma utoljára az Apollóban.

Szicíliai kastély (olasz vérbosszu) ma utoljára az Urániában.

Gunnar Tolmaes főszereplésével a **Moder** Ferust című tragédiát és az **amerikai arisztokraták** című nordisk műsort mutatja be hétfőn az Uránia. Jegyelővétel.

Harry Piel főszereplésével a **Légi kalózk** című hat felvonásos bűnügyi történet hétfőn az Apollóban.

Rose nyelviskola
Széchenyi-utca 42. sz.

TÖRVÉNYKEZÉS

— **§ Felmentették a derecskei főszołgabíró.** Ismeretes, hogy dr. *Ravazdy* Barna derecskei főszołgabíró ellen tavaly márciusban a kommun és a román megszállás alatti viselkedéséért súlyos vádak hangzottak el. Vádolták felségárulással, zsarolással, zsarolás kísérletével, hivatali sikkasztással, okirathamisítással, hivatali visszaéléssel. A rendőrség annak idején le is tartóztatta a főbíró, aki 8 hetet töltött vizsgálati fogságban, míg szabadlábra helyezték. A törvényszék vádtaancsa szerdán foglalkozott a Ravazdy ellen emelt vádakkal. Elnök Ujfalussy József tanácselnök volt, előadó Koháry József bíró, szavazóbíró Harsányi Lajos. A vádhatóság képviselőjében Baróthy Zoltán dr. ügyész volt jelen, míg Ravazdy védelmét *Rásó Sándor* ügyvéd látta el. Rásó közel 4 óras hatalmas beszédben — sorolta fel a védelem bizonyítékait és cáfolta meg a főszołgabíró ellen emelt vádakat, mire vádtaancs kettő kivételével az összes vádakat elejtette. A fönntartott vádak közül az egyik hivatali mulasztás, a másik pedig becsületsértés vétsége, amit azáltal követett el, hogy *Ziller Zoltán* számvivőt, aki a feleségét megsértette — arculütötte. A vádtaancs azonban itt is valószínűnek tar-

totta a jogos felháborodást. Ravazdy ügyével kapcsolatosán árgyalták Barta Ferenc, Takács Sándor és Lázár Éde ellen emelt vádakat is, akiket hűtlen kezeléssel vádolt az ügyészség. A vádtanács, mivel a vádak alaptalanok voltak, ezek ellen is megszüntette az eljárást.

§ Cigányok a bíróság előtt. Népes volt ma a törvényszék folyosója. Egész cigánytábor vonult fel. Ugyanis ma kezdte meg a törvényszék Rostás Nagy György és társai bűnperében a fő tárgyalást. Tizennyolc cigány, férfi, asszony és leány ült a vádlottak padján lopással, betöréssel vádolva.

Először a hallgatóság részére fenntartott helyen telepedtek le a „nem vádlott” cigányok, de oly hangosan viselkednek, közbeszólnak, sopánkodnak, hogy az elnök többször kénytelen megtorló eszközöket használni. A folyosón s oly tovakodóan viselkednek, hogy a csendőrök puskatussal kénytelenek eltávolítani őket.

A mai tárgyalást Ujfalussy József tanácselnök vezeti. A vádat Balogh István kir. ügyész képviseli, míg a védelmet Bailay Béla, Jóna Kálmán, Vályi Nagy Gusztáv, Kardos Samu, Lippe Zsigmond, Goldmann Armin ügyvédek látják el.

A vádlottak a következők: Rostás Nagy György, Lakatos Czene János, Balog Juliánna, Rostás Miklós, Tóth János, Lakatos Sándor, ifj. Lakatos József, Tóth Miklós, Balogh Gábor, Balog Miklós, id. Lakatos József, Balogh József, Szabadi Mária, Balogh Ferenc, Nagy Gusztáv, Nagy József, Balogh Juliánna, Lakatos István.

Mikor a tárgyalást megkezdték, az egyik csendőr felismerte a hallgatóság között Lakatos Annát, aki szintén részt vett az egyik betörésben. Lakatos Anna tagadni próbált, de hiába — azonnal leültettek a vádlottak padjára.

A vádirat betöréssel, lopással, orgazdasággal vádolja a cigányokat. Betörték Szabó József, Balogh Béla, Buday Sándor, B. Kovács Sándor, stb. tanyájára s amit csak tudtak, malacot, ruhát, fehérneműt, párnát, stb. elloptak. Egy helyen Rostás Nagy György pisztolyal a kezében ijesztgette a megrabolt fatusi népet.

A cigányok a mai tárgyaláson mindent tagadtak. Szebbnél-szebb, vakmerőbbnél-vakmerőbb meséket adnak elő. Egyik sáncot ásní volt oda a románoknál aznap, a másik nem is járt még azon a vidéken. A délelőtt a vádlottak kihallgatásával telt el. Délután a tanuk kihallgatását kezdik meg. A tanuk nagyrésze csendőr s egynehány gazdálkodó. Itélet csak az esti órákban várható, de lehetséges, hogy csak hétfőn kerül rá a sor.

SPORT.

Birkózás. A Körületi Szövetség elnökségének megbízásából értesitem az összes debreceni egyesületek birkózó szakosztályának vezetőit, hogy a február 27-iki versenyen a Magyar Birkózó Szövetség kiküldöttje városunk birkózó sportjának állásáról személyesen fog meggyőződést szerezni. Minden egyesületnek erkölcsi és anyagi érdeke, hogy birkózóit teljes számban szerepeltesse. Paulovics ker. előadó.

A február 27-iki birkózó versenyre minden egyesület nagyban készül. A DTE teljes gárdáját indítja, hogy a hegemoniát továbbra is megőrizze. Sebők, Szabó, Kállay, Hadházy, Klein mind erősen készülnek a versenyre. Megkezdődnek a tréningek. A jövő héten, — ha az idő javul — több egyesület megkezdí a rendszeres tréninget.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegérágabban vesz **Simon György**
DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

A 15zse.

Budapest, febr. 19. Valutapiac: Magánforgalomban, dollár 508. márká 865, szokol 575, lei 701, osztrák korona 77.

Devizák: Zürich, febr. 19. Budapest 115, Berlin 990, Bécs 130, osztrák lebeljegyzett 1'00, Bukarest 810, Prága 7'60, Milano 22, Varsó 0'77 és fél.

KÖZGAZDASÁG.

„HAJDUFÖLD” GAZDASÁGI MELLÉKLETE.

Gazdasági kisvasutak

Irta: Várad Szabó János.

III.

Alföldünk elmaradottságára például Hódmezővásárhelyet szokták felhozni, a legsajnosabb azonban, hogy e város e téren nem egyedül áll. A fa és pedig a gyümölcsfa, egész Alföldünkön hiányzik. Pedig ha ártézi kutak révén megfelelő mennyiségű öntözővizről történne gondoskodás, California öntözött gyümölcs és zöldséges kertjeihez hasonlóvá varázsolhatók a kötött földek vidékeit is.

De ha itt megteremténék a kisvasutak hálózatát: mennyi kender és más, odaváló növényt termelhetne ez a vidék? A kender a folyók mentén létesítendő áztatókban aztán kiázthatnák, majd a feldolgozó telepeken kikészítést nyerhetne az. Ugyisint ez a vidék a selejtes és az erre a célra termelt gabonáit és egyéb hulladékait, hus alakjában vihetné a piacra, illetve szállíthatná annak feleslegét külföldre.

Hódmezővásárhelyen több mint 100,000 holdon alig lakik a tanyákon 20,000 embernél több, kik közül átlagban minden ötödik munkabíró férfi; 25 holdat kell tehát ott egy embernek gyenge felszereléssel megmunkálni; tehát sok a föld és kevés a munkáskéz. Hiányzik a szállítás lehetősége, a tanyai népnek a város forgalmába való bekapcsolódása. Pedig, hogy ott 1913-ban 18 holdon 5 vagyontalan bolgár zöldségtelepet létesített és 4 évi keresetéből nemcsak a föld árát fizette ki, hanem ezt a gazdálkodást már több kilométer hosszúságban kiterjesztette, ahol ismét csak a gazdasági kisvasut hiánya áll előttünk.

Ehez hasonlóak a viszonyok Alföldünk más vidékein és Debrecenben is: mindenütt sok a föld és kevés a munkáskéz, mert hiányzik a gazdasági kisvasut, hiányzik az intenzív munka, amelyek nyomán a határ kiterjesztése nélkül is megsaporodik a termőföld és nem lesz többé sok a munkáskéz és kevés a termőföld.

De a gazdasági kisvasut többetermelő hatása még a leirtakban sincsen kimerítve, hanem az abban a valóságban nyilvánul meg és csucsosodik ki: amelynél fogva a gazdasági kisvasut a termelési költségeket csökkenti, azaz a termelést olcsóbbá, versenyképessé teszi. Legnagyobb iparvállalataink, kivált pedig cukorgyáraink a gazdasági kisvasutaknak ezt a sajátságát régen felismerve, gyári forgalmuk lebonyolítására nemcsak régen a gazdasági kisvasutakat használják, de újabban a cukorrépát termő vidékek jelentékeny részét is a gazdasági kisvasutak hálózatával kötik magukhoz. És e révén méltán hívják azokat ipari vasutaknak is.

A gazdasági kisvasut tehát még a mezőgazdaság iparosítása előtt az ipar szolgáltatában áll s úgy a mezőgazdaságot, mint az ipart a kereskedelemmel köti szorosan egybe s így válik a kereskedelemnek is legjobb munkatársává. Vagyis a gazdasági kisvasut az a tényező, amely a termelés minden ágát megtermékenyítvén, nemcsak többetermelést szül, hanem a fokozott termelés eredményeit jutányosabban szolgáltatja a fogyasztó igényeinek kielégítésére. Azaz a gazdasági kisvasut az a különleges intézmény, amely a termelő és a fogyasztó érdekeit összekapcsolni, egyesíteni és kielégíteni képes és eme különlegessége folytán emelkedik a többetermelésnek is leghatalmasabb tényezőjévé. És ma, a termelési költségeknek a soha nem is sejtett magasságra való felszökésekor a gazdasági kisvasutak hálózatának kiépítése valóssággal hivatást — missiót — jelent és tölt be: lerongyolódott koronaértékük helyreállításában, mert annak nyomán új élet fakad s koronáink arannyá válnak és aranyokban jövedelmeznek.

De, mert a gazdasági kisvasutak többetermelő hatása ennyire sajátságos és különleges, üzemi berendezkedésének is az eddigi és

a nagy vasutainkétól is eltérőnek, olyannak kell lenni, hogy az minden ízében és vonatkozásaiban a gazdasági kisvasut jelzett hivatásait és feladatait szolgálhassa. *Be kell abba kapcsolni a tudomány és a technika mindama vívmányait és mindama pénzügyi kérdések megoldását, amelyek az olcsó mezőgazdasági termelés lehetőségét biztosítják és a gazdát, a termelőt nemcsak serkentik arra, hogy többet termeljen, hanem ebben neki minden téren segédkezet nyújtanak: pénzzel, tanácsal és példával egyaránt segítik és kereskedelmi, üzleti szellemet érzéket oltanak bele. Így válik azután a gazdasági kisvasut mindennapi kenyérünk szellemi és gazdasági kutforrásvá.* De, mert a kenyér szaporodása az egész Földön az emberek szaporodásával nem tart lépést, hanem attól elmarad: a kenyérkérdés, illetve a többetermelés megoldása világhatalom.

Ugyanis a világháború nagyon érezhetően cáfolt rá a háború előtt világgá kürtölt s minduntalan hangoztatott tultermelésre, mert készletek bizony sehol sem voltak olyan mértékben felhalmozva, mint azt az illető érdekeltek hangoztatták, sőt kiderült, hogy most már Amerika termése is saját népének eltartására szükséges. A tultermelés tehát elmélet, amely való sohasem volt. És mert ezek folytán jöideig minden államnak a saját termelésére kell számítani s csak mi vagyunk azok a szerencsések, akik kis jóakarattal körültekintéssel Európa kenyér és élelmiszer forrásait nyithatjuk meg: gazdasági kisvasutaink gyors megépítésére és üzembe helyezésére ez a körülmény adja meg a döntő lökést.

A vázoltakból kitűnik, hogy a gazdasági kisvasut a mezőgazdasági többetermelés megindításával és abba belekapcsolódva, mindnyájunk érdekeit, de nemcsak, hanem ami gazdasági kisvasutunk egyenesen egész Európa érdekeit — kenyérkérdéseit — is szolgálja.

De nyilvánvaló és nem szorul bővebb magyarázatra az sem, hogy a vázolt tevékenység eredményes kifejtéséhez minden rendelkezésre álló erőnek egyesülni, szövetkezni kell, azaz a gazdasági kisvasut megalkotásában, de különösen üzemének vezetésében, tehát szervezésében, a legelső sorban a közvetlen közlelő érdekelte mezőgazdák mellett, minden többi érdekcsoportnak megfelelő befolyást kell biztosítani.

MEGHÍVÓ

a Magyar Nemzeti Könyv és Lapkiadó Vállalat R.-T.
1921. febr. 27-én, délelőtt 11 órakor
Debrecenben, a Debreceni Kereskedő Társulat dísztermében (Piac-u. 8. sz. I. em.) tartandó

II. évi rendes közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és 1920. évi mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felosztása és felmentvény iránti határozathozatal.
2. Az igazgatóság kiegészítése.
3. Felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása.
4. Biráló választmány kiegészítése.
5. Az alapszabály 20. és 23. §-ának módosítása.
6. Netaláni indítványok tárgyalása.
Debrecen, 1921. febr. 18.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen csak az a részvényes gyakorol szavazati jogot, akinek részvényei a közgyűlést megelőzően több, mint 30 nappal nevére irattak a társaság részvénykönyvében és emellett részvényeit legalább 3 nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyiségében letéteményezi.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált 1920. évi zárszámadás a társaság helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Családi ház

Paragó-utcán csinos kis ház, szép utcai fronttal és beköltethető lakással eladó Dezső László irodája Maróthy-utca 19.

Tuskófa

valamint Bükkiak beka, szén vagontételekben kapható

Polyanszky Orest
tűzifa és szénkereskedőnél
Szoboszlai-ut I.B. Telefon 181.

Lapkihordó asszonyok

felvétetnek lapunk kiadóhivatalában
Piac-utca 59. szám alatt

**Epreskerti faraktárba
klrakó
munkásokat**

keres az erdőhivatal. Jelentkezni lehet hétfőn (21-én) reggel az epreskerti üzemvezetőségénél.
Erdőhivatal.

Eladó szőlők

Szentkereszt Andrásy-utca 900 négyzetű
Szentkereszt Komlóssy-utca 650 négyzetű
Csapókereszt mellett 1700 négyzetű bőszerű szőlő azonnali átvételre eladó Dezső László irodája Maróthy-utca 19.

**Az őszi gabonaneműekkel
bevetett terület összeírása.**

Az 1002—1921. M. E. sz. kormányrendelet szerint az őszi búzával, őszi rozssal és őszi árpával bevetett területeket a f. évi február hó 20. és március 1. napjain a február 15-iki állapot szerint össze kell írni. Ennek fogva a rendelet értelmében minden olyan gazdaság tulajdonosát, bérletjét stb., amely gazdaságának területe a 100 kat. holdat eléri, vagy meghaladja, felhívjuk, hogy a város határában fekvő gazdaságának összes területét, valamint szántóföldterületének nagyságát és őszi búzával, rozssal és őszi árpával bevetett szántóföldterületének nagyságát a Csapó-utca 15. sz. alatti lisztirodában szóban vagy írásban a törvényes következmények terhe alatt legkésőbb február 28-ig feltétlenül jelentse be.
Közélelmezési ügyosztály.

Eladó fűszerüzlet

Eötvös-utcán nagyforgalma sarok ház italmérővel, 4 szobás lakással azonnali átvételre eladó Dezső L. Maróthy-utca 19.

Uri szabóság.

Tisztelettel értesítjük nagyrabecsült vendőinket, hogy mártól fogva állandóan raktáron tartunk finom angol szöveteket. Méret után készítünk a legújabb divat szerint mindennemű férfiruhákat.

Mérő nélküli árak. Pontos kiszolgálás.
Pérfi Szabó Kispapó-ék Termelő Társulata Debreczen, Király-utca 4. sz.
Tanuló felvételeik.

Apró hirdetések.**Kiadó**

Mester-utca végén sorompó mellett nagyon jó fekete kővér föld bővizű szolgáltató nagy kúttal, — konyhakertészet céljaira. Értekezhetni Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

Posztóhulladékok,

mosott rongyokat, apró vászondarabokat, ócska és új zsákvásznak, pokróc és pokrócdarabokat vásárol Libánci, Péterfia utca 4.

Koros Sándor

férfi- és női-ruhákat
Bajcskányi utca 22. sz. I. emelet.

Pianinót

vagy zongorát bérelnék, esetleg élelmiszerért. Cím a kiadóban.

Kovács és Aitmann

szőlők, Piac 42. Pannónia épít. Rt. Békényi-utca végén munkások pihenője és juttatás készítése.

Eladó

Egyháztér mellett Vár és Nyomtató-utca sarok ház Három bolti helyiség, 4 rendbeli lakással 100 méteres utcai fronttal. Értekezhetni Gazdák Bankja Kossuth-u. 17.

Forgács István

műorás
Bádógos-u.

Aranyat

mindenféle ezüstöt briliánsot, gyöngyöt vesz — Steiner Mihály Hatvan-u. 2 szám. I. emelet.

Bélyeggyár

és vésőintézet
PAULÓ I.
Bathányi-utca 22.
Telefon 1365.

Rinkancsok

felvétetnek fix fizetéssel és jutalékkal

lapunk kiadóhivatalában

Eladó

egy nagy jövedelmet hozó ház, vendéglő fűszerüzlettel. Cím a kiadóban.

Rischellő

madeira terítőket, bluzákat, gyermekek ruhákat vállalkozni. Spiró Szent Anna u. 5.

Elveszett

nyolc hónapos vadászvizsla, színe babos tarka, barna fejű, pofáin gyógyulófélben levő kiütésekkel, kurta farokkal „Nora” névre hallgat. Megtalálójára 300 korona jutalomban részesül Bulovszky Mihály. Telefon 1125.

Méh

8 álló Boczonádi kaptárban eladó Károly Ferenc József 52.

Eladó

7 hold szántóföld gabonával bevetve város alatt Sámsoni sorompó mellett kőut ment n. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.

**WANDERER
AUTOMOBIL
ELADO**

Bővebb felvilágosítás autószerelőgarageban (Salétrom lakánya) nyerhető.

Kerti művelésre

igen alkalmas föld a város közvetlen közelében eladó.

Felvilágosítást ad
Dr Kovács Jenő ügyvéd
Deák Ferenc-utca 3.

FEHÉRTÓI BÉLA

temetkezési intézete Debreczen, Dégenfeld-tér 4. sz.

Minden rendű és rangú temetések összegéből 4 százalék pénztári engedélyt ad. Temetéseket legolcsóbban kegyeletteljes pontossággal végez.

MEGNYILT!!

ERBER és Kézműáru Részvénytársaság üzlete
Fleischmann

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 3. SZ. ALATT,
hol igen jutányos áron vásárolhat

Méterszámra is

ELSÓRANGU GYAPJUSZÖVETEKET férfiruhákhoz,
gyönyörű KOSTÜMKELMEKET ugyiszintén jóminőségű Kartonokat, Grenadint, Batisztot selymeket az összes minőségű Vásznakot, Chiffonokat, Zefireket dus választékban.

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCZA 2. SZAM.

Alapították:
1888. évben.

Temetéseket a legolcsóbban eszközöl a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kiítelig.
TELEP: Homokkert, Híd-utca 8. szám.

Mindennemű ajándékok

Parfümök kimérve és adjusztálva, Manikour, Parfüm és Fészkészítők, mindennemű pipercikkek, szappanok stb. Korzó „ÉVA” arczenecs és szappan legolcsóbban szereshetők be a
Telefon 14-80
Telefon 14-80

Korzó Droguerában Piac-utca 42.

Követeljemindenütt

GERŐ CZÉG CZIFÓ-GAF
készítményeit védjeggyel

Ha nem kapna kereskedőjénél, úgy forduljon közvetlenül

Gerő Adolf Fia cég Budapest,
IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Cipőüzem: Budapest, I. Beresényi-u. 10.
Nagybani osztály:
Budapest, V., Akadémia-utca 6.

Kálvinista Szemle

REFORMÁTUS EGYHÁZI, EGYHÁZ-TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő:

DR. SEBESTYÉN JENŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, XI., RADNYI-U. 28.

Előfizetési ára egész évre 100, félévre 50 K

Mutatványszámot küld a kiadóhivatal.

Köztudomásu!

hogyan aranyér, briliánsért és hamis fogért a legmagasabb napi árat fizetem

Benedikt Jenő

órás és ékszerész
Verbőczy-ut. 2. sz. Iparkamara.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezele

áruüzletében

Debreczen, Hunyadi-utca 13. szám.

Jutányosan beszerezhető

kő és daráltó, olajárak, kocsikenőcs, kenderzsák, kötélárak, rudvasak, láncok, lépatkók, patkószegek, löszerszámok, teljes kannák, permeterok, tetőfedési anyagok, mezőgazdasági gépek stb.

Petroleum literenként 42 koronáért kapható.

Eladó házak:

Paragó-utcán 6 szobás lakás,
Beresényi-utcán 4 szobás,
Geréby-telep Irén-utca 2 szobás,
Geréby-telep Kondor-utca 3 szobás és istálló azonnali átvételre eladó Dezső L. irodája Maróthy-u. 19.

TEOR MOZGÓBAN

Bocskay-tér.

Ma 1921 február hó 20-án vasárnap

A burlingtoni jaguár

II. rész 6 felvonás. Amerikai kalandortörténet 4 részben 24 felvonásban.

A manillei cykiop. Világsláger.

. Bikavir. dal. Term. felv.

Pénztár nyitva délelőtt 10 órától.

Előadások délután 3, 5, 7 és 9 órakor.

Rendez helyárak

**Cs é p l ő g é p
garnitura**

jó karban levő, teljesen üzemképes 8 Ph. Schuttelwort gőzgép, némi javításra szoruló cséplőszekrényel együtt százezer :: koronáért eladó. ::

Cima kiadóhivatalban